

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
माननीय न्यायाधीश श्री गोविन्दकुमार उपाध्याय
फैसला

मुद्दा:- ठगी ।

०७०-CR-०२१८

प्यूठान जिल्ला, बरौला गाउँ विकास समिति वडा नं. ७ बस्ने चित्र बहादुर जि.सी. ----१ पुनरावेदक
प्रतिवादी

विरुद्ध

जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्यूठान समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार-----१ प्रत्यर्थी
वादी

शुरु तहमा फैसला गर्ने:-

माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री शम्भुराम कार्की
प्यूठान जिल्ला अदालत
फैसला मिति:- २०६८/१०/२५

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:-

माननीय न्यायाधीश श्री शेषराज शिवाकोटी

माननीय न्यायाधीश श्री मिहिरकुमार ठाकुर

पुनरावेदन अदालत तुलसीपुर

फैसला मिति:- २०६९।११।१३

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १२(१)(क) बमोजिम निस्सा प्रदान भएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छ:-

प्यूठान जिल्ला, बरौला गाउँ विकास समिति वडा नं.७ बस्ने तनसरा विश्वकर्मालाई २०५० सालमा घर खर्चको लागि रु.१०,०००।- दिएको उक्त रुपैयाँको ब्याज जोडी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- भएको थियो । उक्त रु.२३०००। को सावौं ब्याज हिसाब गर्दा रु.४८,४००।- भएकोले प्रहरीको रोहवरमा मिति २०६४।२।२० मा जग्गा भोग गर्ने गरी रु.४८,४००।- को बन्धकी कागज बनाएको हुँ। जग्गा भोगचलन गर्न पाएको छैन । २०५८ सालमा गोर बहादुर वि.क.सँग रु.५,८००।- र मिति २०६७/५/२४ मा रु. १,०००।- ब्याज बापत बुझेको हुँ भनी चित्र बहादुर जि.सी.ले मिति २०६७।६।५ मा जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्यूठानमा गरेको बयान।

प्यूठान जिल्ला, बरौला गाउँ विकास समिति वडा नं.७ बस्ने चित्र बहादुर जि.सी.ले ऐ. बस्ने तनसरा विश्वकर्मालाई २०५० सालमा रु.१०,०००।- दिएकोमा उक्त रकमको दोब्बर/तेब्बर ब्याज जोडी तमसूक बनाउँदै दलित अशिक्षित महिला संग २०६४ सालमा रु.४८,४००।- को बन्धकी कागज गराई समय समयमा ब्याज खाँदै ठगी गरेको हुँदा निज चित्र बहादुर जि.सी.लाई कारवाही गर्नु हुन भन्ने व्यहोराको जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्यूठानको च.नं.८०५ मिति २०६७/६/५ को पत्र जाहेरी।

प्यूठान जिल्ला, बरौला गाउँ विकास समिति वडा नं.७ बस्ने चित्र बहादुर जि.सी.बाट २०५० सालमा घर खर्चको लागि रु.१०,०००।- रुपैयाँ लिएकोमा २०५३ सालमा साँवा ब्याज जोडी रु.२३,०००।- बनाई तमसूक गराएका हुन । ब्याज घटाउन भनी २०५८

सालमा रु.५,८००।- दिएको थिएँ। ब्याज नघटाई २०६४ सालमा रु.४८,४००।- बनाई ५ रोपनी जग्गाको बन्धकी कागज गराई लिएका र २०६७ सालमा पनि ब्याज स्वरूप रु.१,०००।- लिई मलाई ठगी गरेको हुँदा निज चित्र बहादुर जि.सी.लाई आवश्यक कानूनी कारवाही गरी पाउँ भन्ने तनसरा विश्वकर्माको मिति २०६७।६।६ को जाहेरी दरखास्त।

तनसरा विश्वकर्मालाई २०५० सालमा घरखर्चको लागि रु.१०,०००।- दिएको हुँ। गाउँघरको चलनचल्तीको ब्याज जोडी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- बनाई तमसूक गराएको हुँ। २०५८ सालमा गोर बहादुर विश्वकर्माले मलाई ब्याज रकम रु.५,८००।- दिएका हुन। उक्त रु.२३,०००।- को म्याद नाघेपछि कोही कसैले थाहा पाउँदैनन् भन्ने सोचले सयकडा वार्षिक ३० प्रतिशत जोडी २०६४ सालमा रु.४८,४००।- (अठ्चालिस हजार चार सय) थैली बनाई तनसरा विश्वकर्माको जग्गा भोग्ने गरी बन्धकी तमसूक बनाएको हुँ। पछि २०६७ सालमा ब्याज स्वरूप कोही कसैले थाहा नपाउने गरी गोर बहादुर वि.क.सँग रु.१,०००।- (एक हजार) मागेको हुँ। गाउँघरमा थाहा हुँदैन भन्ने हिसाबले ठगी गर्ने मनसायले समय समयमा ब्याज माग्दै बन्धकी कागजको समेत ब्याज मागी लिने खाने गर्दथेँ। तमसूकको १० वर्ष हदम्याद भए तापनि म्याद नाघेपछि तमसूक भएको हो । कानून बाहिर गई भएको व्यवहार ठगी हो। ठगी गर्ने मनसायले उक्त रकम माग्दै खाँदै गरेको हुँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी.ले मौकामा गरेको बयान ।

चित्र बहादुर जि.सी.बाट तनसरा विश्वकर्माले २०५० सालमा रु.१०,०००।- लिएकी रहिछन्। चित्र बहादुर जि.सी.ले सो रकमको ब्याज के, कसरी, कुन हिसाबले जोडी २०५३ सालमा तनसरा वि.क.सँग रु.२३,०००।- को तमसूक गराई सोही रकमको चक्रवृद्धि ब्याज जोडी २०६४ सालमा रु.४८,४००।- बनाई जग्गा भोग गर्ने बन्धकी तमसूक गराएका र तमसूक गराए पछि पनि समय समयमा ब्याज मागी आएको र २०६७ सालमा समेत ब्याज भनी निजले तनसरा विश्वकर्मासँग रु.१,०००।- लिई ठगी गरेछन्। गाउँ समाजमा समेत निज खराब आचरणका व्यक्ति हुन् भन्ने व्यहोराको केशवराज आचार्य, दीपक सिंह रायमाझी र ऋषिराम रायमाझीले गरेको मिति २०६७।६।१५ को मौकाको एकै मिलानको कागज।

चित्र बहादुर जि.सी.ले तनसरा विश्वकर्मालाई २०५० सालमा रु.१० हजार दिएकोमा ब्याज बापत भनी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- र २०६४ सालमा रु.४८,४००।- थैली कायम गरी तनसरा विश्वकर्मातर्फबाट पटक पटक गरी रु.६,८००।- ब्याज बुझाउँदा पनि रकम घटनुको सट्टा बढाई ब्याजको हिसाब राखेको समेत देखिदैन। कानूनले दश प्रतिशत मात्र ब्याज पाउने व्यवस्था गरेको छ । कपाली तमसूकको म्याद दश वर्षभन्दा बढी नहुने व्यवस्थालाई पनि अनुसरण नगरेको देखिन्छ। भोगबन्धकी तमसूक रजिष्ट्रेशन हुन अनिवार्य हुन्छ। सो भए गरेको समेत छैन। अभियुक्तबाट भएको यी क्रियाकलाप मुलुकी ऐन, ठगीको १ नं. को दुष्कार्य देखिँदा सोही महलको १ र ४ नं.को कसूरमा अभियुक्त चित्र बहादुर जि.सी.लाई ठगीको ४ नं. अनुसार हदैसम्म सजाय गरीपाउँ भन्ने व्यहोराको अभियोगपत्र।

तनसरा वि.क.लाई दिएको रु.१०,०००।- बाट बढाएको नभई मैले मिति २०५३/४/६ मा रु.२३,०००।- साँवा र मिति २०६४/२/२० गते रु. २५,४००।- थपी जम्मा रु.४८,४००।- को भोगबन्धकी कागज गराए तापनि जग्गाको आयस्ता असामी तनसरा वि.क.ले खाने र मलाई गाउँघरको ब्याज मासिक सयकडा २ प्रतिशतका दरले बुझाउने शर्त थियो। तनसरा वि.क.ले आयस्ता वा ब्याज नदिएको हुँदा तमसूक रु.४८,४००।- असूल गरीपाउँ भनी निवेदन दिएकोमा उल्टो यस्तो आरोप लगाएका हुन। मैले ठगी गरी खाने उद्देश्य लिएको होइन। मैले अनियमित ब्याज लिएको छैन। ब्याज बापतमा पटक पटक गरी रु.६,८००।- लिएको भन्ने भनाई झुट्टा हो। अभियोगदावी बमोजिम सजाय हुनु पर्ने होइन भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी.ले शुरू अदालतमा गरेको बयान।

प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी.ले २०५० सालमा तनसरा वि.क.लाई रु. १०,०००।- दिनु भएकोमा २०५३ सालमा ब्याज रु.१३,०००।- जोडी रु.२३,०००।- को तमसूक गराएकोमा जाहेरवाला तनसरा वि.क.को छोरा गोरबहादुर वि.क.ले पटक पटक रुपैयाँ बुझाउन खोज्दा निजले बुझ्न इन्कार गरी चक्रवृद्धि ब्याज खाने उद्देश्य राखेका हुन्। २०६४ सालमा इलाका प्रहरी चौकी बरौलामा साँवा ब्याजको रकम बुझाउन खोज्दा बुझ्न नमानी जाहेरवाली तनसरा वि.क.को जग्गा भोगबन्धकी लिने गरी रु.४८,०००।- को भोगबन्धकी तमसूक

गराएका हुन। २०५८ सालमा रु.५,८००।- र २०६७ सालमा रु.१,०००।- ब्याज बापत भनी बुझी लिएको रकम तमसूकमा दरपीठ नगरी जाहेरवाली तनसरा वि.क.लाई ठगी गर्ने कार्य गरेको हो भन्ने समेत व्यहोराको घटना विवरण कागज गर्ने दीपक सिंह रायमाझीले शुरु अदालतमा गरेको बकपत्र।

मैले घर व्यवहार चलाउन भनी प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी.बाट रु. १०,०००।- लिएकी हुँ। २०५८ सालतिर रु.५,८००।- बुझाएको हुँ। प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी.ले मेरो छोरालाई ऋण तिर भनी चौकीमा लगी थुनेको हुँदा २०६४ साल जेठ महिनामा जग्गाको भोगबन्धकी कागज गराई छोरा छुटाएको हुँ। पछि छोराहरुले रकम पठाएकाले तिम्रो रुपैयाँ रु.४८,४००।- बुझ्न आउ भन्दा नमानी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जानुपर्छ भनी मलाई यहाँ ल्याएका हुन्। मैले पटक पटक रु.५२,०००।- बुझाउन खोज्दा समेत बुझ्न नमानी धेरै ब्याजको लोभ गरेको हुन। म अनपढ महिलालाई झुक्यानमा पारी त्यति धेरै रकमको कागज गराएका रहेछन्। मुद्दा परेपछि मात्र जानकारी पाएँ। मलाई प्रतिवादीले ठगी गरेको हुँदा सजाय गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको जाहेरवाली तनसरा वि.क.ले शुरु अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी. गाउँघरमा केही रुपैयाँ लगानी गरी चक्रवृद्धि ब्याज असूल गर्ने व्यक्ति हुन्। प्रतिवादीले २०५० सालमा रु.१०,०००।- लगानी गरी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- को कागज गराए र २०६४ सालमा त्यही रु.२३,०००।- को रु.४८,०००।- को कागज गराएका हुन्। यस मध्ये २ पटक गरी रु.६,८००।- बुझेकोमा सो को हिसाब नगरी जाहेरवाला तनसरा वि.क.लाई ठगी गरेका हुन् भन्ने व्यहोराको घटना विवरण कागज गर्ने केशवराज आचार्यले शुरु अदालतमा गरेको बकपत्र।

२०५० सालमा लिएको रु.१०,०००।- को कानून बमोजिमको ब्याज र साँवाले हुन आउने रुपैयाँमा जाहेरवालाले दिएको रु.६,८००।- कटाई सोभन्दा बढी लिने गरी गरिएको व्यवहार कागजमा उल्लिखित बढी रकमसम्म प्रतिवादीले ठगी गरेको ठहरेकाले त्यति बिगोसम्म प्रतिवादीलाई जरिवाना र प्रहरी हिरासतमा बसेको अवधिलाई कैदमा परिणत गरी त्यत्ति नै दिन कैद हुने ठहर्छ भन्ने शुरु प्यूठान जिल्ला अदालतको फैसला।

मसँग तनसरा वि.क.ले २०५० सालमा रु.१०,०००।- कर्जा लिएको सो को दस वर्षसम्म साँवा ब्याज नबुझाएकोले दोब्बर भई रहेको लेनदेन व्यवहारलाई अर्को कागज गरी दिएकोमा निजको छोरा गोर बहादुर वि.क.ले गाउँघरका व्यक्तिहरु समेत लगाई कुटपीट गर्ने, ज्यान मार्ने कुरा गरी शान्ति सुरक्षा खलबल्याउने सम्भावना भएकोले जिउ ज्यानको सुरक्षा गरी विपक्षीले लिएको रकम असूल उपर गरी पाउँ भनी जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्यूठानमा निवेदन दिएको र उक्त निवेदनको बारेमा कारवाही अगाडि बढाई दिनु पन्यो भन्दा उल्टै म माथि नै ठगी मुद्दा चलाएको मिलेन । मुलुकी ऐन, ठगीको १, २ नं. अनुसार नभए नगरेको काम कुरा भए गरेको भनी प्रतिवादीको धन सम्पत्ति खाएको छैन । यस अवस्थामा दायर भएको मुद्दा खारेज गर्नु पर्नेमा नगरी मलाई सजाय गरेको शुरु फैसला बदर गरी पाउँ भनी पुनरावेदक प्रतिवादी चित्र बहादुर जि.सी.ले पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरमा दिएको पुनरावेदनपत्र ।

प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले तनसरा वि.क. लाई २०५० सालमा रु.१०,०००।- कर्जा दिएको नदेखाई निज तनसरासंग २०६४ साल जेष्ठ २० गते गराएको तमसुकमा तनसराले रु.४८,४००।- कर्जा लिएको र सो बापत चित्रबहादुरले ५ रोपनी जग्गा भोगबन्धकीमा भोगचलन गरी खानु भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको पाइन्छ । जाहेरीवाली र घटना विवरण कागज गर्ने मानिसहरुले प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले २०५० सालमा तनसरालाई दिएको रु.१०,०००।- को चक्रवृद्धि ब्याज जोडी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- र त्यसको पनि चक्रवृद्धि ब्याज जोडी २०६४ सालमा रु.४८,४००।- को भोगबन्धकी कागज गराई जाहेरवाली तनसरा वि.क. लाई ठगी गर्ने कार्य गरेको लेखाई बकपत्र गरेको र प्रतिवादीले आफ्ना साक्षी र लिखत साक्षी उपस्थित गराउन सकेको पाईदैन । तनसराले २०५० सालमा प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. सँग लिएको रु.१०,०००।- को साँवा ब्याजमा तनसराले २०५८ सालमा दिएको रु. ५,८००।- र २०६७ सालमा दिएको रु.१,०००।- गरी जम्मा रु.६,८००।- कटाई बाँकी रकम पाउने र २०६४ सालमा गराएको रु.४८,४००।- भोग बन्धकी कागज ठगी गर्ने मनसायबाट गराएकोले ठगीको महलको ४ नं. बमोजिम प्रतिवादीलाई

१ महिना ११ दिन कैद र रु.४१,६००।- जरिवाना गरेको फैसला सदर हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको मिति २०६९/११/१३ को फैसला।

ठगीको परिभाषा भित्र नपरेको र लेनदेन व्यवहारको ६ नं. ले मान्यताप्राप्त कार्यमा ठगीको कसूरदार ठहर गरी सजाय गरेको फैसलाहरूबाट ठगीको १, २ नं. र लेनदेन व्यवहारको ६ नं. को कानूनी व्यवस्थाको गम्भीर त्रुटि भएको छ। लिखत फट्टा गरेको वा थैली बुझाएको भनी जिकिर लिने प्रतिवादीले सो कुराको प्रमाण पुर्‍याउनु पर्नेमा सो को तथ्ययुक्त लिखत प्रमाण पेश गर्न सकेको नदेखिँदा रूपैया बुझी वादीले फट्टा दिएको भन्न नमिल्ने भनी सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित ने.का.प. ०४६, नि.नं. ३८७१ को नजिर विपरीत भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा मुद्दा दोहोर्‍याई हेरी पाउँ भन्ने प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले यस अदालतमा दिएको निवेदन ।

जाहेरवाला र प्रतिवादीबीच मिति २०६४/२/२० मा तमसूक गरी कर्जा लेनदेन भएको र सो तमसूक उपर जाहेरवालीको कुनै चुनौती भएको पाइएन। यस्तो अवस्थामा यति लामो समयपछि पर्न आएको जाहेरीको आधारमा उक्त लिखतलाई अन्यथा भन्न मिल्ने हुदैन । लेनदेनको जरियालाई ठगीको वारदात तथा कसूर कायम गर्न मिल्ने नदेखिँदा पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरबाट मिति २०६९/११/१३ मा भएको फैसलामा मुलुकी ऐन लेनदेन व्यवहारको महलको ४, ५ र ६ नं. अदालती बन्दोबस्तको ७८ र १८४क नं. को व्याख्यामा गम्भीर कानूनी त्रुटि भई न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १२ को उप-दफा १ को खण्ड (क) अवस्था विद्यमान देखिँदा मुद्दा दोहोर्‍याई हेर्ने निस्सा प्रदान गरी दिएको छ भन्ने यस अदालतको मिति २०७०/४/१७ को आदेश।

नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिलको अध्ययन भयो । आजको पेशीमा दुवैतर्फबाट कानून व्यवसायी अनुपस्थित रहनु भयो ।

प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले तनसरा विश्वकर्मालाई २०५० सालमा सापटी रु.१०,०००।- दिएकोमा ब्याज बापत भनी प्रचलित कानूनको सीमा नाघी आफ्नो प्रभावमा पारी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- र २०६४ सालमा रु.४८,४००।- थैली कायम गरी

उक्त रकम असुलन दवाब दिई तनसरा विश्वकर्मालाई ठगी गरेकोले ठगीको महलको १ नं. र ४ नं. को कसूरमा चित्रबहादुर जि.सी. लाई सोही महलको ४ नं. अनुसार हदैसम्म सजाय गरीपाउँ भन्ने ब्यहोराको प्रतिवादी विरुद्धको अभियोग दावी देखिन्छ ।

जाहेरवाली र घटना विवरण कागज गर्ने मानिसहरुले अदालतमा आई प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले २०५० सालमा रु.१०,०००। लगानी गरी सो को चक्रवृद्धि ब्याज जोडी २०५३ सालमा रु.२३,०००।- र २०६४ सालमा रु.४८,४००।- को भोगबन्धकी कागज गराई तनसरा वि.क. लाई ठगी गरेको भनी लेखाई बकपत्र गरेको र प्रतिवादीले आफ्ना साक्षी र लिखत साक्षी पनि उपस्थित गराउन नसकेको भनी प्रतिवादी विरुद्धको अभियोग दावी पुग्ने ठहर्याई शुरु प्यूठान जिल्ला अदालतले प्रतिवादीलाई ठगीको महलको ४ नं. बमोजिम १ महिना ११ दिन कैद र रु.४१,६००।- जरिवाना गरेको फैसला पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरबाट समेत सदर भएको देखियो । त्यसमा चित्त नबुझाई प्रतिवादीले यस अदालतमा पुनरावेदन गरेको पाइन्छ। २०६४/२/२० मा भएको तमसूक उपर जाहेरवालीको कुनै चुनौती नभएको अवस्थामा लामो समयपछि पर्न आएको जाहेरीको आधारमा उल्लिखित लेनदेन व्यवहारलाई ठगीको कसूर कायम गर्न नमिल्ने भन्ने आधार लिई यस अदालतले मुद्दा दोहोर्न्याई हेर्ने निस्सा प्रदान गरेको देखिन्छ।

अब पुनरावेदन अदालतको फैसला मिले नमिलेको र प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्ने नपुग्ने भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने भयो।

प्रस्तुत ठगी र लेनदेन दुवै मुद्दाको मिसिलको अध्ययनबाट प्रतिवादीले जाहेरवाली तनसरा वि.क. र निजको छोरा गोरबहादुर वि.क. लाई रु.१०,०००।- दिएको र निजहरुले २०५३ सालमा रु.५,८००।- तथा २०६७ सालमा रु.१,०००।- समेत फर्काएकोमा ती रकमहरुलाई नघटाई चक्रवृद्धि ब्याजको हिसाब गरी २०५३ सालमा रु. २३,०००।- को कपाली तमसूक र पुनः २०६४/२/२० मा उक्त रु. २३,०००।- समेत मिलाई रु.४८,४००।- को कपाली तमसूक गराएको कार्य ठगी भएको भन्ने अभियोगदावी र फैसला देखिन्छ।

ठगीको महलको १ नं. मा "कसैले आफ्नो हक नपुग्ने अर्काको हकको चल अचल धनमाल हक पुग्नेलाई वा जसका जिम्मामा रहेको छ उसलाई ललाई फकाई वा जाल परिपञ्च गरी वा आफ्नो हक नभएको सम्पत्तिमा आफ्नो हक पुग्ने कीर्ते कागज बनाई दिई वा पेश गरी वा आफूसँग नभएको कुरा आफूसँग छ भनी झुक्याई वा झूठो कुरालाई सद्दे हो भनी झुक्याई वा अरु जुनसुकै व्यहोरासँग धोका दिई गफलतमा पारी आफ्नो हक नपुग्ने अर्काको हकको चल अचल धनमाल लिए दिए दिलाएमा वा अर्काको माल मेरो हो भनी वा मेरो भएको छ भनी लिखत गरी वा नगरी सोही माल लिए दिए बिक्री व्यवहार गरेमा वा सट्टापट्टा गरी लिएमा ठगी गरेको ठहर्छ " भनी उल्लेख भएको पाइन्छ । उक्त १ नं. मा ललाउने फकाउने, जाल परिपञ्च गर्ने, कीर्ते कागज बनाउने वा पेश गर्ने, झुक्याउने वा अरु जुनसुकै व्यहोरासँग धोका दिई वा गफलतमा पारी भन्ने जस्ता शब्दहरू प्रयोग भएबाट उक्त कानूनले अरु किसिमको जोर जुलुम अन्याय अत्याचारलाई समेटेको नभै प्रतिवादीले पीडित लाई झूठ, फरेब र झुक्याउने लगायतको कार्य गरी पीडितलाई विश्वास दिलाउन समेत सफल भई पीडितको सहमतिबाटै प्रतिवादीबाट पीडित विरुद्ध ठगीको कसूर भएको देखिनु अपरिहार्य हुन्छ । पीडितको सहमतिको मुख्य कारण नै यी प्रतिवादीको झुक्यान deceit हुन्छ । तर प्रस्तुत विवादमा प्रतिवादीले पीडितलाई ललाएको फकाएको समेतको कार्य गरी दावीको लिखतमा पीडितको सहिछाप गराएको वा पीडित ले सहिछाप गरेको कुनै प्रमाण गुञ्जन आएको छैन । प्रतिवादीले पीडितलाई दिएको रु.१० हजारको चर्को ब्याज थैलीमा गाभी बढी थैलीको लिखतलाई ठगी गरेको भन्ने अभियोगदावी छ तर कानूनले तोकेको दश प्रतिशतको सीमा नाघी चर्को ब्याजदर जोडी लेनदेन गर्ने गराउने प्रचलन धेरै पहिलादेखि रही आएको प्रचलन हो । नेपाल भारत लगायतका मुलुकमा जताततै व्याप्त यो व्यवहारलाई सूदखोरी पनि भनिन्छ । यो व्यवहार कानूनद्वारा अमान्य भए पनि नेपालको कानूनले यसलाई कसूर ठहर गरी दण्डनीय बनाएको पाइँदैन । सो रहे भएको भए सो कानून उल्लेख गरी प्रतिवादी विरुद्ध अभियोगदावी लिन सक्नु पर्थ्यो । यस्तो व्यवहार सदर नहुने भनी मुलुकी ऐन लेनदेन व्यवहारको ६ नं.ले प्रष्ट बोलेको देखिन्छ । कुनै काम कुरालाई कानूनले सम्बोधन गरी सकेको अवस्थामा कानूनको प्रष्ट

व्यवस्था बेगर यस्तो व्यवहारलाई भित्रै प्रयोजनको लागि बनेको कानून भित्र जबर्जस्ती पार्ने काम गर्नु कानूनको अनुचित प्रयोग हुन्छ । कानूनले कसूर भनी परिभाषित नगरेको काम कुरा गरेको विषयलाई लिएर कसै उपर मुद्दा चलाउनु र ठहर गर्नु दुवै अनुचित हुन्। यस्तो विषयवस्तुमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्यूठानका प्रमुख जिल्ला अधिकारीले यी प्रतिवादीको बयान गराई सो बयानका साथ प्रतिवादीलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा कारवाहीका लागि पठाएको प्रस्तुत मुद्दाको प्रारम्भिक उठान नै पूर्वाग्रहग्रस्त छ । यो एक किसिमको दबाव देखिन्छ जसलाई थेग्न नसकी प्रतिवादी विरुद्ध ठगीको अभियोग दायर भएको पाइन्छ। ठाउँ कानून विपरीत देखिने विवादित अभियोगदावीलाई कैफियत सहित खारेज गर्नु पर्नेमा शुरू जिल्ला अदालत र पुनरावेदन अदालत समेतले अभियोगदावी पुग्ने ठहर्‍याएको फैसलाबाट अदालतको निष्पक्षता, क्षमता र कानूनको शासनप्रतिको प्रतिबद्धता समेतमा असर पुगेको भन्ने यो इजलासको धारणा छ। अतः प्रतिवादी र जाहेरवाली बीचमा भएको उल्लिखित तमसूक लिखत कारोबारलाई मुलुकी ऐन ठगीको महलको १ नं. ले समेट्न सक्ने नदेखिँदा प्रतिवादीले उक्त १ नं. को कसूर गरेको ठहराई निजलाई ठगीको ४ नं. बमोजिम १ महिना ११ दिन कैद र रु.४१,६००।- जरिवाना हुने ठहर्‍याएको शुरू प्यूठान जिल्ला अदालतको मिति २०६८/१०/२५ को फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको मिति २०६९/११/१३ को फैसला मिलेको नदेखिँदा उल्टी भई प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले अभियोगदावीको कसूरबाट सफाई पाउने ठहर्छ। अरुमा तपसील बमोजिम गर्छु।

तपसील

प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. ले अभियोगदावीबाट सफाई पाउने ठहरेकोले प्रतिवादी चित्रबहादुरको नाममा कसेको जरीवानाको लगत कायम हुन नसक्ने हुँदा सो लगत कट्टा गर्नु भनी शुरू अदालतमा लेखी पठाउने-----१

प्यूठान जिल्ला अदालतको च.नं. २८७, मिति २०६७/७/१७ र पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको च.नं. १११, मिति २०६९/४/९ को पत्र बमोजिम प्रतिवादी चित्रबहादुर जि.सी. को नाममा दर्ता रहेको प्यूठान जिल्ला बरौला गाउँ विकास समिति वडा नं. ७, कि.नं. ४२ को

क्षेत्रफल १-६-३-३ को जग्गा रोक्का रहेकोमा उल्लिखित जग्गाको रोक्का फुकूवा गर्नु भनी
मालपोत कार्यालयमा पत्रचार गर्नु भनी प्यूठान जिल्ला अदालतलाई लेखी पठाउनु-----१
दायरी लगत कट्टा गरी प्रस्तुत मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु -----१

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- हर्कबहादुर क्षेत्री

कम्प्युटर टाइप गर्ने:- विष्णुदेवी श्रेष्ठ

इति सम्बत् २०७२ साल चैत्र २२ गते रोज २ शुभम् -----